

Taal

Maat

Groep 6
Blok **4**

Pit

**Proef-
lessen**

Een kijkje achter de schermen

ThiemeMeulenhoff

Naam

Picto's

Deze opdracht doe je als je tijd hebt.

Deze opdracht doe je alleen.

Deze opdracht doe je samen.

Deze opdracht doe je in een groepje.

Dit is een bewegingsopdracht.

Deze opdracht schrijf je op een blaadje.

Hoofdstuk 7

Doelenkaart

Hoe gaat het?

- ☐ Ik moet het nog leren.
- ☐ Ik moet het nog oefenen.
- ☐ Ik kan het!

Spreeken en luisteren

- Ik kan overleggen in een kleine groep.
- Ik kan tijdens een gesprek informatie uitwisselen.
- Ik ken de rollen die nodig zijn bij een groepsgesprek.
- Ik kan het verband tijdsvolgorde herkennen.
- Ik kan een luistertekst samenvatten in een schema.

☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐

Woordenschat

- Ik ken de betekenis van 45 nieuwe woorden.

☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Lezen

- Ik kan een instructietekst herkennen.
- Ik kan een instructietekst visualiseren.
- Ik kan voorspellen waar een tekst over gaat.
- Ik kan mijn voorspellingen controleren.
- Ik kan het verband tussen tekst en afbeelding zien.

☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐

Taal verkennen

- Ik weet wat het voltooid deelwoord is.
- Ik kan het voltooid deelwoord en het gezegde in een zin herkennen en gebruiken.

☐	☐	☐
☐	☐	☐

Schrijven

- Ik kan een instructietekst schrijven.

☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Hoofdstuk 7

Les 1

Spreken en luisteren

- Ik leer een monoloog houden.
- Ik leer vooraf bedenken wat ik ga vertellen en hoe ik dat ga doen.

Woordenschat

- Ik leer de betekenis van 20 nieuwe woorden.

Kijkwoorden

het idool

de rookwolk

het scherm (laptop)

staren

het uitlaatgas

Leeswoorden

aan de aandacht ontsnappen: niet gezien worden
Ze letten alleen op Romeo en daardoor wist Nina aan hun aandacht te ontsnappen.

een kijkje achter de schermen nemen: zien hoe iets gedaan wordt
De kinderen gaan een kijkje nemen achter de schermen van Kies je Kist!

monteren: van een film: wat goed of mooi is achter elkaar zetten
Ik ga alle leuke stukjes aan elkaar monteren.

de regisseur: iemand die de leiding heeft bij het maken van een toneelstuk, televisieprogramma, film, enzovoort
De regisseur geeft de acteurs aanwijzingen.

spotten: zoekend zien
Als ik een hert spot, maak ik een foto.

Weetwoorden

aandachtig
behendig
chic
de geluidsnabewerking
in slow motion

milieuvriendelijk
de montage
nauwkeurig
de ruis
uitlekken

Een kijkje achter de schermen

1 Bekijk de afbeelding.

2 Maak de vragen.

- 1 Waar zijn de kinderen?
- 2 Wat zie je op de beeldschermen?

3 Luister en kijk naar het verhaal.

4 Wie wil jij graag interviewen? Bereid je monoloog voor.

- 1 Vul in wie je wilt interviewen. Geef drie argumenten waarom je dat wilt. Vul ook drie dingen in die je wilt vragen.

- 2 Bedenk of je klasgenoten de persoon kennen. Vul een paar dingen in over de persoon.

- 3 Maak een lijstje met wat je wilt vertellen. Let op de volgorde: wat vertel je eerst en wat daarna. Denk na over de woorden die je gebruikt. Let op je doel: je wilt vertellen wie je wilt interviewen en waarom.

5 Houd je monoloog in de groep.

- 1 Kies wie zijn verhaal mag vertellen.
- 2 Verdeel rollen onder de luisteraars.
Bespreek wie waarop gaat letten.
- 3 De gekozen klasgenoot houdt de monoloog. De anderen luisteren.
- 4 Stel vragen aan de spreker.
- 5 Kijk naar de tips en bespreek samen hoe de monoloog ging.

Spreektip

- Gebruik lichaamstaal en kijk de luisteraar aan.
- Probeer niet te haperen en let op je spreektempo.
- Let op je spreektoon.
- Vertel enthousiast.
 - Blijf bij je onderwerp.
 - Vraag of je duidelijk was en wie nog wat wil vragen.

6 Wat kun je doen als er heel veel mensen een handtekening willen?

- 1 Veel mensen willen een handtekening van de kinderen van *Kies je Kist!*
- 2 Wat kunnen de kinderen het best doen?
- 3 Vul drie ideeën in.

Hoofdstuk 7

Les 2

Spreken en luisteren

- Ik leer vragen stellen tijdens het luisteren.
- Ik leer informatie uit een verhaal halen, die niet verteld wordt.

Woordenschat

- Ik oefen de betekenis van de 20 woorden uit les 1.

1 Luister naar het verhaal.

2 Maak de vragen.

Onderstreep het goede vraagwoord. Kies de goede antwoorden.

1 Wie / Wat komen in het verhaal voor?

☐ Sjoerd

☐ Jolanda

☐ de presentator

☐ de burgemeester

☐ de regisseur

☐ Nina

2 Waar / Hoe speelt het verhaal zich af?

☐ op de skipiste

☐ op het plein

☐ in het Glazen Huis

☐ in de studio

3 Welk onderwerp komt niet in het verhaal voor?

Kies het goede antwoord.

☐ het monteren van de film

☐ het maken van een reis naar de sneeuw

☐ het verhaal van de vorige aflevering

☐ het goede doel waar het geld heengaat

4 Is het waar of niet waar?

Soms worden dingen niet gezegd in het verhaal, maar je begrijpt ze toch.

	waar	niet waar
1 Romeo roept: 'Maar dat is meer dan zes uur!' Hij roept dat omdat al dat beeld niet in één aflevering past.	☐	☐
2 Nina vraagt: 'Watte?' Wat begrijpt ze niet? Ze begrijpt niet waarom Henk zo chic praat.	☐	☐
3 Duizenden mensen schreeuwen om een handtekening. De kinderen zijn beroemd geworden door de uitzendingen.	☐	☐

5 Vul het goede woord in.

Kies uit: de montage | in slow motion | staren | de regisseur | het uitlaatgas

- 1 rook die uit een pijp onder de auto komt
- 2 iemand die de leiding heeft bij het maken van een film
- 3 een beweging langzamer afspelen
- 4 een tijdje naar één punt kijken
- 5 van stukjes film een mooi geheel maken

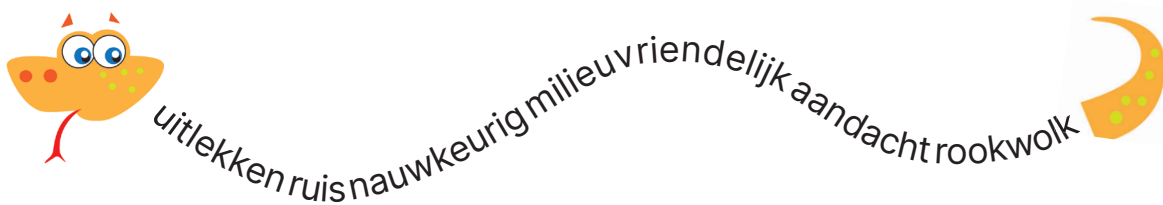
6 Lees het verhaaltje.

Kijk naar de vetgedrukte woorden. Wat kan er ook staan?

Kies uit: monteren | het scherm | aandachtig | het idool | chic | behendig | spotten

- 1 Nina tuurde naar **het deel van haar laptop waarop ze beelden zag**.
- 2 Ze deed dat **heel oplettend**.
- 3 **Handig en vlug** toverde ze een paar beelden tevoorschijn.
- 4 Ze **zette** ze met een snelle beweging **mooi achter elkaar**.
- 5 **Toen keek ze nog even zoekend** naar beelden die nog ontbraken.
- 6 Nu had ze een filmpje van **de persoon die ze zo bewonderde**.
- 7 Wat zag die er **deftig** uit in de grote rode jas.

7 Haal alle woorden uit de slang.
Vul elk woord in de goede zin in.

- 1 Je moet je werk wel nakijken.
- 2 We willen de naam van de winnaar niet laten
- 3 De uitlaatgassen zijn niet
- 4 Geen overtreding zal aan mijn ontsnappen.
- 5 Praat harder; er zit veel op de lijn.
- 6 Er staat geen wind; de gaat recht omhoog.

8 Fans van jou!

Fans willen altijd graag dat hun idool iets bijzonders voor ze schrijft.

- 1 Bedenk dat je een beroemd persoon bent, bijvoorbeeld een filmster, een deejay, een voetballer of een schrijver.
- 2 Schrijf voor een fan een leuke tekst en zet je handtekening erbij.

Hoofdstuk 7

Les 3

Woordenschat

- Ik leer de betekenis van 15 nieuwe woorden.

Lezen

- Ik leer een instructietekst herkennen.
- Ik leer bepalen hoe ik een instructietekst ga lezen.

Kijkwoorden

de adapter

de display

de geheugenkaart

de lens

de zoeker

Leeswoorden

de accu: apparaat dat elektrische stroom bewaart
De accu kun je op twee manieren opladen: via het stopcontact of de computer.

compact: klein
Bewaar het kaartje in een compact doosje.

een koud kunstje: heel erg makkelijk
Met deze camera is het een koud kunstje om mooie foto's te maken.

de functie: waar iets voor bedoeld is, taak
Met deze functie in het menu kun je fotograferen.

met behulp van: met de hulp van iemand of iets
Met behulp van deze software kan ik bellen via internet.

Weetwoorden

evengoed
de handleiding
ongeveer
oplaadbaar
uitschakelen

Tip

Een onbekend woord?

Kijk naar het woord zelf. Ken je één of meer stukjes van het woord? Bedenk de betekenis.

Korte handleiding digitale camera

1 Lens	Vergroot, verklein of verwijdt het beeld met de zoomfunctie. Dat is een koud kunstje .
2 Display	Kijk op de display om te zien wat er op de foto komt.
3 Zoeker	Kijk hierdoor om te zien wat er ongeveer op de foto komt, ook bij te veel zonlicht.
4 Flits	Kies in het menu voor het uitschakelen van de ingebouwde flits.
5 Accu	De oplaadbare accu kun je met de adapter evengoed via de computer opladen als via het stopcontact.
6 Fotofunctie	Fotografeer met behulp van deze functie .
7 Videofunctie	Film met behulp van deze functie.
8 Geheugenkaart	Bewaar de geheugenkaart in de camera of in een compact doosje.
9 Aan-uitschakelaar	Verschuif deze knop om de camera aan of uit te zetten.
10 Opslaan	Sluit de bijgeleverde kabel aan tussen de camera en de computer om de beelden te kopiëren.
11 Menu	Vind je weg vanzelf in het gebruiksvriendelijke menu.

Foto's bekijken

Druk op ►.

Foto's weergeven

Raak | ◀ (vorige) of
▶ | (volgende) aan
op de display.

Foto's wissen

Raak aan.

1

Kijk naar de tekst.

Lees de tekst nog niet.

2 Wat voor soort tekst is dit?

- 1 Wat voor soort tekst is dit?
- 2 Aan welke woorden kun je dat zien?
- 3 Waar staan de werkwoorden vaak in een instructietekst?
.....

3 Lees de tekst en bespreek de vragen.

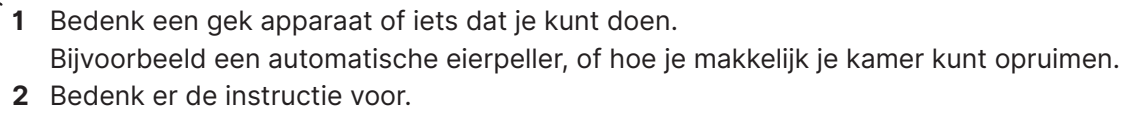
- 1 Waarbij gebruik je deze tekst?
- 2 Wie leest deze tekst wel en wie niet?
Wel:
Niet:- 3 Hoe lees je de tekst?
als je nooit fotografeert?
als je nieuwsgierig bent?
als je ermee aan het werk wilt?

4 Ken je de woorden?

- 1 Waarvoor gebruik je een 'zoeker'?
- 2 Wat zie je op de 'display'?
- 3 Welk woord herken je in 'met behulp van'?
Wat betekent die uitdrukking?
- 4 Wat is het tegengestelde van 'een koud kunstje'? Gebruik de betekenis.
- 5 Welke woorden herken je in 'evengoed'?
Wat betekent het?
- 6 Wat is het tegengestelde van 'compact'? Gebruik de betekenis.
- 7 Wat doet een 'accu'?

Bedenk een instructietekst.

Hoofdstuk 7

Les 4

Woordenschat

- Ik oefen de betekenis van 10 nieuwe woorden en van de woorden uit les 3.

Lezen

- Ik leer mijn leesdoel bepalen.
- Ik leer wat ik kan doen als ik een woord niet begrijp.
- Ik leer de hoofdgedachte van een tekst bepalen.

Schoon water

Hier hebben we **de waterleiding**. In veel arme landen **ontbreekt** deze en is er een **ernstig tekort** aan **gegarandeerd** schoon drinkwater. Vaak moeten kinderen kilometers lopen met water **wegens** gebrek aan **vervoermiddelen**.

er niet zijn
absoluut zeker; beslist
door(dat)

De Marnixschool hield een actie voor een waterput in Malawi. Leerlingen liepen een bepaalde **afstand** met een emmer water. Ook verkochten ze flessen bijzonder water, zoals **troebel** water uit de sloot, water uit de kraan en verschillende soorten bubbeltjeswater.

niet doorzichtig;
niet helder

Ten slotte was er een prijsvraag over water. Deelname aan die prijsvraag kostte natuurlijk ook geld. En de hoofdprijs? Een **exclusieve** karaf met waterglazen!

zeer bijzonder

1 Kijk naar de tekst en het plaatje.

Lees de tekst nog niet.

2 Maak de vragen.

Kies de goede antwoorden.

1 Wat voor soort tekst is dit?

☐ een instructietekst

☐ een informatieve tekst

☐ een reclametekst

☐ een verhaal

2 Ik lees deze tekst omdat ...

☐ ik water erg lekker vind.

☐ ik dol ben op douchen.

☐ ik iets te weten wil komen over het nut van schoon water.

☐ ik wil weten hoe ik water schoon kan maken.

3 Ik denk dat de tekst gaat over:

3 Lees de tekst *Schoon water*.

4 Welke informatie krijg je?

Kies het goede antwoord.

1 De tekst heeft twee alinea's.

Kies bij elke zin of de informatie in alinea 1 of 2 staat.

	alinea 1	alinea 2
a Kinderen moeten vaak kilometers lopen met water.	☐	☐
b De Marnixschool hield een sponsoractie.	☐	☐
c Bijna honderd kinderen liepen een afstand met liters water.	☐	☐
d Arme landen hebben een gebrek aan schoon drinkwater.	☐	☐

2 Waar ging de tekst over?

☐ over het bedrag dat opgehaald is

☐ over het nut van schoon water

☐ over landen waar niet genoeg
schoon water is

☐ over een actie om geld op te halen

5 Wat is de betekenis van het blauwe woord?

Zoek in de tekst of op het plaatje. Onderstreep het goede antwoord.

1 Als schoon water **gegarandeerd** is dan weet je *beslist zeker* | *helemaal niet* dat je het kunt krijgen.

2 Als iets **ontbreekt** dan *is er niet genoeg van* | *is het gebroken*.

3 Als er een **tekort** aan water is dan is er *niet genoeg water* | *voldoende*.

4 Als er geen **vervoermiddelen** zijn, betekent dat dat *er geen auto's, vliegtuigen en boten zijn* | *er geen vervoer voor de dieren is*.

5 Als iets **exclusief** is dan is het *heel bijzonder* | *uitverkocht*.

6 **Troebel** water is water dat *doorschijnend* | *niet doorzichtig* is.

6

Wat is de betekenis van deze woorden?

Onderstreep het woord door dat er niet bij hoort.

- 1 **de lens:** *scherp zien* | *ondoorzichtig* | *het oog*
- 2 **ernstig:** *vrolijk* | *vervelend* | *erg*
- 3 **de waterleiding:** *buizen* | *kranen* | *elektriciteit*
- 4 **het vervoermiddel:** *rijden* | *varen* | *lopen*
- 5 **de afstand:** *kilometers* | *zitten* | *van hier naar daar*
- 6 **de adapter:** *de kinderwagen* | *verbinden* | *stroom*

Bedenk nu zelf een woord dat er wel bij hoort.

- 7 **de handleiding:** de tekst | de uitleg |
- 8 **de geheugenkaart:** plastic | informatie |

7

Bedenk een sponsoractie.

- 1 Bedenk voor welk doel je geld op wilt halen.
Bijvoorbeeld: nieuwe ballen voor de voetbalclub of een vakantie voor een ziek kind.
- 2 Bedenk ten minste drie onderdelen van je actie. Denk aan dingen verkopen, wedstrijden, een verloting, dingen maken.
- 3 Beschrijf in een paar zinnen je sponsoractie.

Ben jij al in beweging geweest?

Wat heb je geoefend?

Hoofdstuk 7

Les 5

Woordenschat

Dit kan ik nog

- Ik herhaal woorden uit blok 2.

Dit kan ik nu

- Ik herhaal woorden uit les 1, 3 en 4.

Dit kan ik nog

1 Is het waar of niet waar?

Kies het goede antwoord.

1 In een pizzeria krijg je Grieks eten.

waar

niet waar

☐
☐

2 Bamboe is een boom.

☐
☐

3 Met een friettent ga je kamperen.

☐
☐

4 Mosterd is scherp van smaak.

☐
☐

5 Als je veel fastfood eet, word je dik.

☐
☐

2 Welke omschrijving past bij het vetgedrukte woord?

Teken een lijn.

Let op: je houdt twee antwoorden over.

Paul en Bas zijn al vanaf de kleuterschool **dikke vrienden**.

● hard nodig

Uw steun aan dit goede doel is **broodnodig**.

● vrolijk worden

Door het ongeluk heeft Esmee een **hersenschudding**.

● schok die je hersenen krijgen door een klap op je hoofd

Mijn oma zal zeker **opfleuren** van die mooie bos bloemen.

● een groot succes

Bij ons thuis kun je **van de vloer eten**.

● goed bevriend

● het is heel erg schoon

3

Welk woord hoort niet bij het vetgedrukte woord?

Onderstreep het woord dat er niet bij hoort.

- 1 **afhankelijk zijn** *nodig hebben* | *niet zonder kunnen* | *zelfstandig zijn*
- 2 **kant-en-klaar** *direct gebruiken* | *nog niet af* | *niks meer aan doen*
- 3 **de explosie** *ontploffing* | *zachtjes* | *schrikken*
- 4 **maximaal** *minder* | *het meest* | *niet meer*
- 5 **terugbetalen** *schuld* | *sparen* | *geld*

Dit kan ik nu

1

Welk woord past in de zin?**Let op:** je houdt twee antwoorden over.

Kies uit: scherm | uitlaatgassen | rookwolk |
geheugenkaart | zoeker | lens | idool

- 1 De overlast van de van al die auto's is in onze straat veel erger geworden.
- 2 Van de laatste dag van onze vakantie heb ik geen foto's, omdat mijn vol was.
- 3 Vol spanning wachtte Amal tot zijn beste vriend op het van zijn mobieltje zou verschijnen.
- 4 De fans waren door het dolle toen na lang wachten eindelijk hun verscheen.
- 5 Na de ontploffing steeg er een inktzwarte omhoog.

2 Kies het goede antwoord.

Onderstreep het woord dat erbij hoort.

- 1 spotten betekent: *zoekend zien* | *gaven*
- 2 aan de aandacht ontsnappen betekent: *aandachtig kijken* | *niet gezien worden*
- 3 compact betekent: *heel klein* | *ingedrukt*
- 4 monteren betekent: *stukjes van een film die goed bij elkaar passen bij elkaar zetten* | *delen van een plant bij elkaar zoeken*
- 5 een koud kunstje betekent: *kunst maken van koude voorwerpen* | *iets dat erg gemakkelijk is*

3 Welk woord betekent hetzelfde?

Let op: je houdt twee antwoorden over.

ontbreken	•	•	zeer bijzonder
ernstig	•	•	beslist
gegarandeerd	•	•	er niet zijn
wegens	•	•	zwaar
exclusief	•	•	stukgaan
		•	met vervelende gevolgen
		•	doordat

- Ik herhaal het onderwerp in een zin herkennen en gebruiken.

Herhaling: het onderwerp vinden

Het **onderwerp** (ond) vertelt wie of wat iets doet of is in een zin.
Het onderwerp in een zin vind je door de vraag te stellen:
wie of wat + persoonsvorm (+ wat er bij de persoonsvorm hoort)?

Je moet dus eerst weten wat de **persoonsvorm** is.
Die kun je vinden door van de zin een vraag te maken:

Annika eet spaghetti. → **Eet** Annika spaghetti? → persoonsvorm = eet

Zoek dan het **onderwerp**.
wie of wat + persoonsvorm (+ wat er bij de persoonsvorm hoort)?

Wie eet spaghetti? → Annika → onderwerp = Annika

Belle maakt ruzie. → **Wie maakt** ruzie? → onderwerp = Belle

De taart is lekker. → **Wat** is lekker? → onderwerp = de taart

1 Bekijk het uitlegblokje.

2 Zoek in de zinnen het onderwerp.

- Kijk naar de zin bij het plaatje. Hoe noem je het rode woord?

.....

- Wat is het onderwerp van die zin?

.....

De jongleur **gooide** de ballen hoog in de lucht.

3 Schrijf het onderwerp van de volgende zinnen op.

a De reizigers haastten zich naar de trein.

Onderwerp:

b Het huis brandde tot de grond toe af.

Onderwerp:

c Alle mensen klapten voor de geweldige voorstelling.

Onderwerp:

3 Zoek in de zinnen het onderwerp.

Schrijf eerst de vraagzin op.

Wie of wat + persoonsvorm (+ wat er bij de persoonsvorm hoort)?

Voorbeeld: Het meisje neemt een kijkje.

Vraagzin: Wie neemt een kijkje? Het meisje.

1 Het filmpje is ingeladen in de laptop.

Vraagzin:

Onderwerp:

2 De levende sneeuwpop worstelt met de kinderen.

Vraagzin:

Onderwerp:

3 Een toerist moedigt hen aan.

Vraagzin:

Onderwerp:

4 Een fabriek maakt vieze rookwolken.

Vraagzin:

Onderwerp:

5 Een kind moet kunnen opgroeien in een schoon land.

Vraagzin:

Onderwerp:

Wat is de persoonsvorm (pv) en het onderwerp (ond)?

- 1** Door de lens valt het licht op de beeldchip.

Persoonsvorm:

Onderwerp:

- 2** Op de display zie je hoe je foto wordt.

Persoonsvorm:

Onderwerp:

- 3** Soms schijnt de zon te fel.

Persoonsvorm:

Onderwerp:

- 4** In het donker gebruik je de flitser.

Persoonsvorm:

Onderwerp:

- 5** De foto's staan op de geheugenkaart.

Persoonsvorm:

Onderwerp:

- 6** In het gebruiksvriendelijke menu vind je vanzelf de weg.

Persoonsvorm:

Onderwerp:

5 Welk onderwerp past in de zin?

Kies uit: Iedereen | De deelname | Die | De hoofdprijs | De kinderen | Ze

- 1 hoopten veel geld in te zamelen.
- 2 verkochten flessen met bijzonder water.
- 3 vulde flessen met allerlei soorten water.
- 4 kostte geld.
- 5 was een mooie karaf met bijzondere glazen.
- 6 werd gewonnen door de directeur.

6 Bedenk zinnen of een verhaaltje bij het plaatje.

Vul steeds onder elke zin de persoonsvorm en het onderwerp in.

Voorbeeld: De cameraman filmt de show.

Persoonsvorm: filmt

Onderwerp: de cameraman

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hoofdstuk 7

Les 7

Taal verkennen

- Ik oefen het herkennen en gebruiken van het onderwerp in een zin.

1 Wat is het onderwerp?

Kijk eerst naar de vraagzin.

- 1 De mannen haastten zich naar de deur.

Wie haastten zich naar de deur?

- 2 Er stonden twee politiemannen.

Wie stonden er?

- 3 De hond ging keihard blaffen.

Wie ging keihard blaffen?

- 4 Door het raam loerde de buurvrouw.

Wie loerde door het raam?

- 5 De mannen moesten mee naar het bureau.

Wie moesten mee naar het bureau?

- 2 Maak vraagzinnen met wie of wat.**
Vul de vraagzin en het onderwerp in.

zin	vraagzin	onderwerp
Mijn moeder ontwaakte plotseling.	<i>Wie ontwaakte plotseling?</i>	<i>mijn moeder</i>
Ze keek op haar horloge.		
Haar horloge stond stil.		
Plotseling sprong de kat op haar bed.		
Mijn moeder gaf een gil.		

- 3 Wat is het onderwerp?**
Kijk eerst naar de vraagzin.

- 1** Jullie hoopten op een zonnige dag.

Wie hoopten op een zonnige dag?

- 2** Patat is het lievelingseten van mijn broer.

Wat is het lievelingseten van mijn broer?

- 3** De juf vermoedde wel dat Jelle had gespiekt.

Wie vermoedde wel dat Jelle had gespiekt?

- 4** Het jonge veulen dartelde in de wei.

Wie dartelde in de wei?

- 5** Het meisje geloofde niet dat de school gesloten was.

Wie geloofde niet dat de school gesloten was?

4

Welk onderwerp past in de zin?

Onderstreep het goede antwoord.

- 1 *Ik* | *Wij* zet de woorden achter elkaar.
- 2 *De woorden* | *Het woord* worden samen een zin.
- 3 Samen vertellen *de zin* | *de zinnen* een verhaal.
- 4 *Het verhaal* | *Veel verhalen* vormen samen een boek.
- 5 *Boeken* | *Een boek* staat graag met andere boeken in de kast.

5

Wat is het onderwerp?

Kies de zinnen waarin het goede onderwerp vetgedrukt is.

- ☐ Jonas zegt tegen **zijn vriend Ramon**: 'Ik ken een mop.'
- ☐ 'Hoe stop **jij** een koe in een diepvrieskist?'
- ☐ **Ramon** antwoordt: 'Dat weet **ik** niet.'
- ☐ 'Je doet **de diepvrieskist** open en de koe erin. En je sluit **de kist**.'
- ☐ Ramon vindt **de mop** flauw.
- ☐ Maar dan vraagt **Jonas**: 'Hoe doe **je** een schaap in de diepvrieskist?'
- ☐ **Ramon** antwoordt: 'Dat doe je dan net zo.'
- ☐ **Jonas** roept: 'Fout. **Je** doet de kist open, haalt de koe eruit, legt het schaap erin, en hup, **je** sluit de kist.'

6

Bedenk een mop.

Zet een streep onder het onderwerp in de zinnen.

Ben jij al in beweging geweest? Wat heb je geoefend?

- Ik leer hoe ik een instructietekst schrijf.

In een instructietekst staat vaak een lijst met wat je nodig hebt.

In een instructietekst staat stap voor stap wat je moet doen.

De plaatjes maken duidelijker wat je moet doen.

Maak een portemonnee van een melkpak.

Benodigdheden:

- leeg melkpak
- klittenband (hard en zacht stukje)
- nietmachine

Werkwijze:

stap 1

- 1 Knip de bovenkant en onderkant uit het pak.

stap 2

- 2 Vouw de zijkanten naar binnen en duw het pak plat.

stap 3

- 3 Knip een stuk van de voorkant open en vouw het om.

stap 4

- 4 Knip het stuk pak boven de flap af.

stap 5

- 5 Vouw het onderste deel van het pak dubbel en druk dit stevig aan.

stap 6

- 6 Maak de open kanten van het pak met een nietmachine vast.

stap 7

- 7 Vouw de flap over de portemonnee heen en druk stevig aan.

stap 8

- 8 Plak klittenband op de flap en op de portemonnee zodat deze open en dicht kan.

het eindresultaat

1

Kijk naar de tekst.

Het is een instructietekst.

1 Wat is het doel van een instructietekst?

.....

2 Waar gaat deze instructietekst over?

.....

2

Bespreek de vragen.

1 Uit welke drie onderdelen bestaat de tekst?

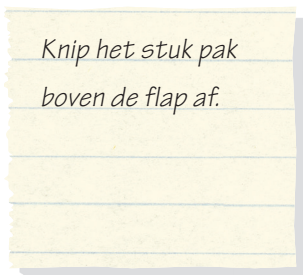
2 Wat heeft de tekst met de plaatjes te maken?

3 Kun je de portemonnee ook maken met alleen de tekst of alleen de plaatjes?

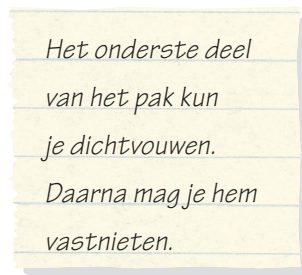
3

Lees de drie teksten.

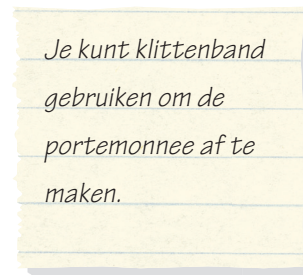
Maak de vragen.

Tekst 1

Tekst 2

Tekst 3

1 Welke tekst is een goede instructie?

2 Wat is er niet goed aan de andere teksten?

.....

3 Maak er een goede instructie van.

Tekst 2

.....

Tekst 3

.....

.....

4 Maak de vragen.

1 Vergelijk de benodigdheden met de werkwijze. Wat ontbreekt er in de lijst?

2 Lees stap 3. Is die duidelijk of zou je iets toevoegen? Bedenk een zin die deze stap duidelijker maakt.

.....

3 Lees stap 4. Is het zonder plaatje duidelijk wat je moet doen?

.....

4 Lees stap 6. Begrijp je wat wordt bedoeld met de open kanten?

.....

5 Zou het makkelijk zijn om die open kanten aan elkaar te nieten?

.....

.....

5 Kijk naar het plaatje.

Schrijf er een instructietekst bij.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Lined area for writing, consisting of multiple horizontal blue lines.

- Ik oefen het schrijven van een instructietekst.

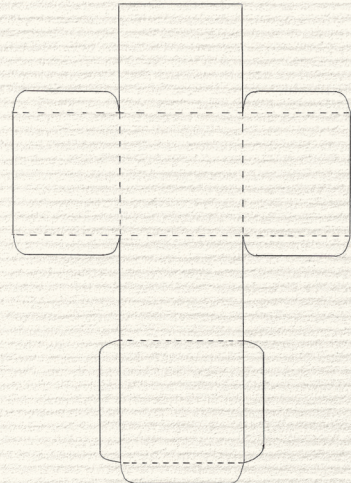
In een instructietekst staat vaak een lijst met wat je nodig hebt.

In een instructietekst staat stap voor stap wat je moet doen.

Maak een fotokubus.

Benodigheden:

- kleine foto's of pasfoto's
-
- schaar
-
- lijm

Werkwijze:

- Teken de plattegrond van de kubus.
- Knip hem uit.
- Versier
- Plak er
- Schrijf
- Vouw
- Lijm
- Vouw de fotokubus in elkaar.

1

Kijk naar de tekst.

Lees de tekst nog niet.

2 Maak de vragen.

1 Wat voor soort tekst is dit?

.....

2 Wat zijn kenmerken van deze tekstsoort?

	waar	niet waar
1 De zinnen zijn kort.	☐	☐
2 De zinnen beginnen vaak met een zelfstandig naamwoord.	☐	☐
3 Voor de zin staat vaak een nummer of een opsommingsteken.	☐	☐
4 Het doel van de tekst is om informatie te geven.	☐	☐
5 De tekst is geschreven voor mensen die iets willen maken of doen.	☐	☐

3 Maak de instructietekst af.

Kijk naar de plaatjes. Lees dan de stukjes *Benodigdheden* en *Werkwijze*.

1 Welke twee benodigdheden ontbreken? Schrijf ze erbij.

Kies uit: stevig papier | punaises | schaar | stiften | plakband | gum

2 Maak de zinnen bij de werkwijze af.

4 Bij welke zinnen passen de plaatjes?

Kijk naar de zinnen die je bij *Werkwijze* hebt opgeschreven.

Vul het nummer van de zin in waar het plaatje bij past.

past bij zin

past bij zin

5 Lees je instructietekst opnieuw door.

- 1 Controleer of je alles goed hebt geschreven en of je leestekens hebt gebruikt.
- 2 Hoe ging het schrijven?

☐ Goed, want

☐ Niet zo goed, want

6 Schrijf een instructietekst.

- 1 Kies een van deze onderwerpen.
 - Hoe verstop ik mijn vieze kleren?
 - Hoe doe ik de veters in mijn schoenen vast?
 - Hoe maak ik mijn moeder of vader boos?
 - Hoe krijg ik mijn bord met vies eten leeg?

- 2 Vul de instructietekst in.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hoofdstuk 7

Les 10

Taal verkennen

Dit kan ik nog

- Ik herhaal het herkennen en gebruiken van voor- en achtervoegsels uit blok 2.

Dit kan ik nu

- Ik herhaal het herkennen en gebruiken van het onderwerp in een zin.

Dit kan ik nog

1 Kraak de code.

Lees de zinnen in het geheimschrift.
Vul het goede woordstukje achter de tekens in.
Vul daarna het hele woord in.

★ =

■ =

- Het is niets waard, het is waarde★.
- Je kunt het zien, het is zicht■.
- Hij heeft geen huis, hij is dak★.
- Je kunt deze trui wassen, hij is was■.
- Hij weet het even niet meer, hij is rade★.

2 Wat is het tegengestelde van het vetgedrukte woord?

Gebruik woorden met voorvoegsels of achtervoegsels.

Kies uit: on- | wan- | -loos | -loze | -rijk

- Het zwerfkasje werd **liefderijk** opgenomen in het gezin.
- Er kan onderweg niets gebeuren, het is volkomen **veilig**.
- De stad is trots op zijn **roemrijke** verleden.
- Ik vind het boek van deze schrijver erg **fantasieloos**.
- De gemeente voert een **prima beleid**.

3 Welk voor- of achtervoegsel hoort erbij?

Kies uit: her- | -achtig | -loos | -baar | -achtige

1 We komen hier graag, omdat de omgeving zo schilder... is.

2 Onze koffie is lever... in dozen van twaalf pakken.

3 Na vijfentwintig jaar huwelijk gaan ze hun huis ...inrichten.

4 Paddenstoelen worden vaak gebruikt in herfst... gerechten.

5 Mijn oma is hope... ouderwets.

Dit kan ik nu

1 Wat is het onderwerp in de zin?

Maak eerst een vraagzin met wie of wat.

Vul daarna het onderwerp in.

1 Vroeger schaatste ik elke week.

Vraagzin:

Onderwerp:

2 Tijdens de training werkte iedereen keihard.

Vraagzin:

Onderwerp:

3 Na afloop kregen we allemaal warme chocolademelk.

Vraagzin:

Onderwerp:

4 Mijn beste vriend viel een keer erg hard.

Vraagzin:

Onderwerp:

5 Een ambulance kwam hem ophalen.

Vraagzin:

Onderwerp:

2 Geef de zinnen een onderwerp. Schrijf ze op.

Let op: je houdt twee antwoorden over.

Kies uit: hij | niemand | iedereen | die | de leerkracht | we | zij

1 vraagt om stilte.

2 luistert naar hem.

3 Na een tijdje slaat hard op de tafel.

4 in de klas schrikt heel erg.

5 Daarna letten extra goed op.

3 Wat is het onderwerp in de zin?

Stel in je hoofd de vraag om het onderwerp te vinden.

Vul het onderwerp in.

1 De tulp bloeit prachtig.

Onderwerp:

2 De bomen zijn nog kaal.

Onderwerp:

3 De dag wordt alweer langer.

Onderwerp:

4 Op de tak zingt de merel.

Onderwerp:

5 Mijn zus en ik kochten nieuwe zomerkleren.

Onderwerp:

Uitbreiding: voegwoord

Voegwoorden zijn woorden die twee zinnen aan elkaar plakken, zoals: **omdat, want, maar, en, dus, terwijl, zodat, als, of, toen.**

← Meer uitleg vind je in hoofdstuk 1 les 6.

Hoofdzin en bijzin

Twee aan elkaar geplakte zinnen zijn samen een **samengestelde zin**.
De belangrijkste zin is de **hoofdzin**. De andere zin is de **bijzin**.

Tessa koopt een boeket bloemen, **omdat** haar tante jarig is.

↓
hoofdzin

↓
bijzin

← Meer uitleg vind je in hoofdstuk 1 les 6.

Herhaling: zelfstandig naamwoord (verkleinwoord, samenstelling), lidwoord, telwoord

Een **zelfstandig naamwoord** (z nw) is een woord voor een **mens, dier of ding**.
Een **lidwoord** (lw) is **de, het of een**.

enkelvoud: de boom **meervoud:** de bomen **verkleinwoord:** het boompje

Als je twee (of meer) woorden aan elkaar plakt, krijg je een **samenstelling**:
de konijnen + het hok = het konijnenhok

Een **telwoord** laat zien hoeveel er van iets is. Of wat de volgorde is.

In het team zitten **elf** spelers.

Dit is het **eerste** boek van Tosca Menten.

← Meer uitleg vind je in hoofdstuk 2 les 6.

Voor- en achtervoegsels

Een **voorvoegsel** is een stukje vóór een woord: **on-**, **wan-**, **her-**, **ont-**.

Een **achtervoegsel** is een stukje achter een woord: **-rijk**, **-loos**, **-baar**, **-achtig**.

Voor- en achtervoegsels geven een woord een nieuwe betekenis.

on + diep → **ondiep** → niet diep
kleur + rijk → **kleurrijk** → met veel kleur

← Meer uitleg vind je in hoofdstuk 3 les 6.

(Stoffelijk) bijvoeglijk naamwoord

Een **bijvoeglijk naamwoord** vertelt meer over een zelfstandig naamwoord.

Een **stoffelijk bijvoeglijk naamwoord** vertelt van welk materiaal iets gemaakt is.

het slot is van ijzer – het **ijzeren** slot

← Meer uitleg vind je in hoofdstuk 4 les 6.

Van werkwoord naar bijvoeglijk naamwoord

Van een werkwoord kun je een bijvoeglijk naamwoord maken.

de baby **slaapt** – de **slapende** baby
het boek is **ingepakt** – het **ingepakte** boek

← Meer uitleg vind je in hoofdstuk 4 les 6.

Herhaling: persoonsvorm in de tegenwoordige en verleden tijd

Persoonsvorm tegenwoordige tijd (tt)

Mijn moeder **werkt** in een winkel.
Ruben **loopt** naar school.

Persoonsvorm verleden tijd (vt)

Mijn moeder **werkte** in een winkel.
Ruben **liep** naar school.

← Meer uitleg vind je in hoofdstuk 5 les 6.

Herhaling: de persoonsvorm vinden

Er zijn drie manieren om de **persoonsvorm** (pv) in een zin te vinden.

De kleuter **lacht** heel hard.

1 Maak een vraag.

.....

2 Verander de tijd van de zin.

.....

3 Verander het onderwerp van
ev naar mv of andersom.

Lacht de kleuter heel hard?

.....

De kleuter **lachte** heel hard.

.....

De kleuters **lachen** heel hard.

← Meer uitleg vind je in hoofdstuk 6 les 6.

Herhaling: het onderwerp vinden

Het **onderwerp** (ond) vertelt wie of wat iets doet of is in een zin.
wie of wat + persoonsvorm (+ wat er bij de persoonsvorm hoort)?

Annika eet soep.

Wie eet soep? → Annika

← Meer uitleg vind je in hoofdstuk 7 les 6.

Herhaling: onderwerp en persoonsvorm

Onderwerp en persoonsvorm horen bij elkaar:

Als het onderwerp enkelvoud is, is de persoonsvorm ook enkelvoud.

Als het onderwerp meervoud is, is de persoonsvorm ook meervoud.

← Meer uitleg vind je in hoofdstuk 8 les 6.

A vibrant red chili pepper with a green stem, positioned diagonally across the frame. The pepper has a glossy finish with a few small white highlights. The background is a solid, bright red.

uitleg